

- N.B. : (1) Attempt **all** the questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. (a) "A free press is also a responsible press". Discuss.
OR
1. (b) Discuss the contribution of journalism towards India's freedom movement.
2. (a) Discuss the functions of the chief sub editor of a leading national daily.
OR
2. (b) "Both editing and reporting are specialized jobs today". Discuss.
3. (a) What is "feature writing" ? Discuss the different types of features written in a news paper.
OR
3. (b) Define "News". What are the essential elements of "News" ? Discuss the various sources of "News".
4. (a) Analyze in detail the contents of an editorial page.
OR
4. (b) Discuss the importance of "Letters to the editor" column in a Newspaper.
5. Write short notes on (any **two**) :-
 - (a) The print media V/s. the electronic media
 - (b) Freedom of the press
 - (c) The press council of India
 - (d) News Agencies
 - (e) Newspaper Advertisements.

(मराठी रूपांतर)

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न सोडविणे.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. (अ) "स्वतंत्र पत्रकारिता ही सुध्दा एक जबाबदार पत्रकारिता आहे" — चर्चा करा.
किंवा
१. (ब) भारतीय स्वातंत्र्य लढ्यात पत्रकारितेच्या योगदानाबद्दल चर्चा करा.
२. (अ) आघाडीवर असलेल्या एका राष्ट्रीय स्तरावरील दैनिकाच्या मुख्य उपसंपादकाची कार्ये स्पष्ट करा.
किंवा
२. (ब) "संपादन करणे आणि वार्तासंकलन हे आज प्राविण्य मिळविणाऱ्यांचे काम झाले आहे" — या विधानाची चर्चा करा.
३. (अ) विशेषवृत्तांत लेखन म्हणजे काय ? वृत्तपत्रामध्ये विविध विशेषवृत्तांचे प्रकारांची चर्चा करा.
किंवा
३. (ब) "वृत्ता"ची व्याख्या लिहा. "वृत्ता"चे घटक कोणते असतात ? वृत्त मिळण्याची ठिकाणे कोणती असतात ते सांगा.
४. (अ) कोणत्याही वृत्तपत्राच्या संपादकीय पृष्ठावरील वृत्तपत्रीय लेखनाची माहिती देऊन संपादकीय पृष्ठाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
किंवा
- (ब) वृत्तपत्रात असणाऱ्या "वाचकांच्या पत्रव्यवहार" या सदराची सविस्तर चर्चा करा.
५. कोणत्याही दोन विषयांवर टिपा लिहा :-
 - (अ) छापील माध्यमे आणि इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांतील स्पर्धा
 - (ब) वृत्तपत्र स्वातंत्र्य
 - (क) भारतातील वृत्तपत्र मंडळ
 - (ड) वृत्तसंस्था
 - (ई) वृत्तपत्रातील जाहिराती.